

SUUREN VALIOKUNNAN LAUSUNTO 10/2011 vp

Valtioneuvoston selvitys sopimuksesta talousunionin vahvistamisesta

Valtioneuvostolle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunnan suuri valiokunta on 22 päivänä joulukuuta 2011 saanut valtioneuvostolta perustuslain 97 §:n mukaisen selvityksen sopimuksesta talousunionin vahvistamisesta (E 122/2011 vp). Lisäksi valtioneuvosto on lähettänyt asiasta 12 päivänä tammikuuta 2012 jatkokirjelmän 1. VNK 12.1.2012 ja 19 päivänä tammikuuta 2012 jatkokirjelmän 2. VNK 19.1.2012.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ministeri Jutta Urpilainen

- EU-erityisasiantuntijat Meri Virolainen ja Tia Möller, valtioneuvoston kanslia
- finanssineuvos Ilkka Kajaste, finanssineuvos Mikko Spolander ja lainsäädäntöneuvos Seppo Tanninen, valtiovarainministeriö.

Viitetiedot

Suuri valiokunta on saanut valtioneuvoston kirjelmästä lausunnot perustuslakivaliokunnalta (PeVL 24/2011 vp), ulkoasiainvaliokunnalta (UaVL 3/2011 vp), valtiovarainvaliokunnalta (VaVL 8/2011 vp) ja talousvaliokunnalta (TaVL 28/2011 vp). Erikoisvaliokuntien lausunnot on otettu tämän lausunnon liitteiksi.

VALTIONEUVOSTON SELVITYS

Sopimusneuvottelut

Euroalueen päämiesten tarve vahvistaa talous- ja rahaliittoa johti 8. - 9.12.2011 pidetyssä Eurooppa-neuvoston kokouksessa päätökseen laatia euro maiden välinen talouskuria vahvistava valtiotopimus (sopimus vakaudesta, yhteensovittamisesta ja hallinnasta talous- ja rahaliitossa). Järjestelyyn päädyttiin perussopimukseen tehtävien muutosneuvottelujen kariuduttua Ison-Britannian vastustukseen. Päämieskokouksessa päätettiin, että sopimuksen osapuoliksi tulisivat kaikki euromaat. Sopimus on avoin myös euro-

alueeseen kuulumattomille jäsenvaltioille. Sopimusta on valmisteltu varsin tiiviillä aikataululla. Valmiin sopimustekstin tulisi olla Euroryhmän käytettävissä 23.1.2012 pidettävässä kokouksessa, jossa tavoitellaan sopimustekstiä koskevaa yhteisymmärrystä. Asia on tarkoitus tämän jälkeen viedä tammikuun taitteessa pidettävään Eurooppa-neuvoston jäsenten epäviralliseen kokoukseen. Sopimus allekirjoitettaisiin maaliskuun alussa pidettävässä Eurooppa-neuvoston kokouksessa.

Sopimuksen sisältö

Sopimuksen tarkoituksena on vahvistaa budjettikuria ja euroalueen hallintoa sekä tiivistää talouspolitiikan koordinaatiota sopimusosapuolina olevien jäsenvaltioiden kesken. Sopimusluonnoksessa on paljon sellaisia määräyksiä, jotka sisältyvät jo nykyiseen EU-lainsäädäntöön. Sopimusluonnoksen uusia elementtejä sisältäviä artikloja ovat etupäässä sen 3, 8 ja 12 artikkelit.

Sopimusluonnoksen 3 artiklassa viitataan tasapainoisen budjetin sääntöihin, jotka vastaavat kasvu- ja vakaussopimusta. Rakenteellinen alijäämä on kuitenkin kasvu- ja vakaussopimusta tiukempi: taloussääntöjen joukkoon on lisätty vuotuisen alijäämäkaton rinnalle julkisen talouden pidemmän ajan kestävyuden turvaaminen. Sopimuksen 3.1 artiklassa julkisen talouden rakenteellinen alijäämä rajoitetaan enintään 0,5 prosenttiin bruttokansantuotteesta. Normista voi kuitenkin poiketa, mikäli maan velka alittaa selvästi 60 % viitetason ja riskit pitkän aikavälin kestävyuden suhteen ovat pienet. Tällöin riittää 1 %:n raja. Sopimusvaltio voi myös väliaikaisesti poiketa keskipitkän aikavälin tavoitteesta, mikäli sitä kohtaa sen vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella oleva epätavallinen tilanne. 3.2 artiklan mukaan sopimusvaltioilla on velvollisuus säätää kansallisessa laissa sitovasti 3.1 artiklan mukaisten julkisen talouden tasapainoa koskevien velvoitteiden noudattamisesta kansallisissa budjettimenettelyissä. Lisäksi sopimusvaltioiden on otettava kansallisella tasolla käyttöön automaattinen "korjausmekanismi", joilla voidaan varhaisessa vaiheessa ja mahdollisimman automaattisesti puuttua julkisen talouden poikkeamiin. Sopimusluonnoksen 8 artiklan mukaan sopimusosapuolet voivat viedä kansallisen täytäntönpäannon riittävyttä koskevan asian EU-tuo-

mioistuimeen. EU-tuomioistuin arvioisi tässä yhteydessä sitä, onko sopimuksen 3 artiklan määräykset viety riittävällä täsmällisyydellä ja tehokkuudella kansalliseen lainsäädäntöön. Sopimuksen uusinnassa, 19.1.2012 päivätyssä versiossa EU-tuomioistuimelle annettaisiin mahdollisuus myös määrätä sopimusosapuolen kanteesta taloudellisia seuraamuksia, mikäli tuomioistuimen tuomiota ei ole pantu täytäntöön. Sopimusluonnoksen 12 artiklassa säädetään euromaiden huippukokouksista.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvoston jatkokirjelmissä täsmentyneen kannan mukaan valtioneuvosto suhtautuu sopimuksen laatimiseen lähtökohtaisesti myönteisesti. Sopimusluonnoksessa on paljon sellaisia määräyksiä, jotka sisältyvät jo nykyiseen EUnormistoon. Valtioneuvosto pitää hyödyllisenä automaattisten mekanismien luomista koskien 0,5 %:n rakenteellisen alijäämän sääntöä. Suomen kannalta on myönteistä, että talouspolitiikan kuria tiukennetaan ja valvontaa tehostetaan. Tavoitteena on vahvistaa nyt laadittavan sopimuksen ja euroalueen politiikkakoordinaation uskottavuutta, tehostaa päätöksentekoa ja säädösten toimeenpanoa.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että euromaiden lisäksi mahdollisimman suuri joukko jäsenmaita liittyy mukaan sopimukseen. Komission tulee olla mukana sopimuksen täytäntönpäannon valvonnassa. Lisäksi on huolehdittava, ettei synny tulkintaa haittaavia ristiriitaisuuksia olemassa olevan lainsäädännön, erityisesti parhaillaan täytäntöön pantavan six pack -lainsäädäntöpaketin kanssa. On myös varmistettava, että velvollisuudet ovat mahdollisimman selkeitä.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT**Perustelut****Yleistä**

Suuri valiokunta toteaa, että asiaa on haastavasta aikataulusta huolimatta käsitelty varsin laajasti eduskunnassa. Suuri valiokunta yhtyy erikoisvaliokuntien arvioihin sopimuksen merkityksestä ja seurauksista Suomelle ja euroalueelle viitaten perustelujen osalta erikoisvaliokuntien lausuntoihin. Valiokunta keskittyy lausunnossaan esittämään täydentäviä huomioita sopimuksen lisäarvosta ja sen keskeisistä kohdista.

Sopimuksen lisäarvo euroaluetta koskevassa päätöksenteossa

Suuri valiokunta yhtyy valtioneuvoston arvioon siitä, ettei sopimus poikkea merkittävässä määrin ratkaisusta, jotka sisältyvät talouspolitiikan koordinaatiota ja talous- ja rahaliittoa koskevaan EU-normistoon. Valiokunta toteaa, että sopimusta ei tule arvioida ratkaisuna Euroopan rahoitusvakauden ja julkisen talouden ylivelkaantumisen akuuttiin kriisiin. Tavoitteena on estää tulevat ongelmat luomalla keskipitkällä aikavälillä tehokkaampi talouden ohjauskehikko. Erikoisvaliokuntien tavoin suuri valiokunta pitää tärkeänä, että euromaiden lisäksi mahdollisimman suuri määrä jäsenmaita liittyy sopimukseen.

Suuri valiokunta katsoo, että sopimuksella pyritään lisäämään luottamusta euroalueeseen ja EU:hun vahvistamalla ylivelkaantuneiden jäsenvaltioiden sitoutumista toteuttamaan julkisen talouden tervehdyttämiseksi tarvittavat toimet ja saattamaan toimintansa voimassa olevan EU-normiston mukaiseksi. Tämä tavoite vahvistuu sopimukseen sisällytettävästä kytköksestä pysyvään vakaussmekanismiin (EVM): vain maat, jotka sitoutuvat vahvistettuun budjettikuriin sopimuksen ratifiointitoimenpiteiden kautta, voisivat hyödyntää vakaussmekanismia.

Suuri valiokunta pitää valtioneuvoston ja perustuslakivaliokunnan tavoin välttämättömänä, että mahdolliset sopimuksen ja EU-sääntelyn vä-

lillä olevat ristiriitaisuudet ja sopimukseen liittyvät tulkinnanvaraisuudet kartoitetaan huolellisesti.

Suuri valiokunta pitää myös valtioneuvoston tavoitetta saattaa sopimus osaksi unionirakenteita hyvänä. Kuten ulkoasiainvaliokunta toteaa, unionirakenteiden hyödyntäminen on paras tapa varmistaa sääntöjen nopea ja tehokas hyväksyminen ja täytäntöönpano. Onkin tärkeää, että komissiolla on vahva rooli myös nyt kyseessä olevan sopimuksen täytäntöönpanossa.

Ulkoasiainvaliokunnan tavoin suuri valiokunta pitää tärkeänä, että sopimuksen lopullinen sisältö määrittää sopimuksen oikeudellisen muodon siitä riippumatta, että se edellyttäisi poliittisesti vaikeastikin hyväksyttävää sopimusta. Talouskriisin yksi keskeinen johtopäätös on tarve lisätä EU:hun kodistuvaa luottamusta ja vahvistaa demokraattista unionin legitimitettiä.

Rakenteellista alijäämää koskevat määräykset

Erikoisvaliokuntien tavoin suuri valiokunta arvioi, että sopimuksen keskeisimmät kysymykset Suomen kannalta liittyvät rakenteellista alijäämää koskeviin määräyksiin. Talousunionia esitetään vahvistettavaksi antamalla enemmän painoa keskipitkän aikavälin vakaustavoitteelle. Lähtökohtana on, että kunkin maan rakenteellisen alijäämän pitäisi keskipitkällä aikavälillä olla alle 0,5 prosenttia bruttokansantuotteesta. Valtiovarainvaliokunnan ja talousvaliokunnan tavoin suuri valiokunta katsoo, että tiukentuva sääntö on hyväksyttävissä. Valtiovarainvaliokunta arvoi, ettei julkisen talouden rakenteellisen alijäämätavoitteen kiristymisellä nykyisestä 1 prosentin vähimmäistasosta 0,5 prosenttiin ole erityistä merkitystä Suomessa nykyisessä taloustilanteessa ja voimassaolevien, kuten hallitusohjelmassa sovittujen, sitoumusten valossa. Käytännössä Suomen finanssipoliittista liikkumavaraa rajoittavat omista kansallisista intresseistä asetetut selvästi tiukemmat valtiontalouden jäämä- ja velkasuhdetavoitteet.

Suuri valiokunta yhtyy valtiovarainvaliokunnan ja talousvaliokunnan arvioon siitä, että rakenteelliseen alijäämään liittyy laskennallinen epävarmuus. Erityisen herkkä rakenteellisen alijäämän arvio on käytettävillä talousennusteille. Valtiovarainvaliokunta pitää tärkeänä, että rakenteellisen alijäämän rinnalla painotetaan myös jatkossa täsmällisesti mitattavissa olevia, suhdannekorjaamattomia tasapainolukuja, kuten 3 prosentin alijäämäkriteeriä ja 60 prosentin velkakriteeriä. Jotta tulkinvaraisuus ei heikennä sopimuksen täytäntöönpanoa, rakenteellisen alijäämän käsite on määriteltävä mahdollisimman ymmärrettävästi ja yksiselitteisesti.

Suuri valiokunta pitää talousvaliokunnan tapaan tärkeänä, että uusi sääntely turvaa mahdollisuuden reagoida myös taloutemme jyrkkiin muutoksiin, epäsymmetrisiin talouden taantumisiin ja lamoihin. Taloutemme tuotantorakenne ja sen suuri vientiriippuvuus ja herkkyys maailmankaupan vaihteluille saattavat johtaa tilanteeseen, jossa Suomen talous ajautuu muusta EU-alueesta poiketen laskusuhdanteeseen. Valtioneuvoston tavoin suuri valiokunta pitää välttämättömänä, että poikkeukselliset olosuhteet otetaan huomioon sopimusta toimeenpantaessa, mikä mahdollistaa kansallisen suhdannepolitiikan, elvytyksen ja työttömyysmenojen automaattisen kasvun vakavassa taantumassa. Jokaisen jäsenvaltion on näiden periaatteiden puitteissa kuitenkin itse haettava sopiva tapa saattaa julkisen talouden rahoitusasemaa koskeva sääntö ja sitä koskeva mekanismi kansalliseen lainsäädäntöön. Valiokunta yhtyy talousvaliokunnan arvioon siitä, että äkillisiin taloudellisiin vaikeuksiin joutuneen maan, joka on vuosien ajan pääsääntöisesti täyttänyt kasvu- ja vakaussopimuksen ehdot, on voitava harjoittaa määräaikaaisesti hyvinkin voimakasta suhdanne- ja työllisyyspolitiikkaa. Kansallista talouspolitiikkaa rajoittavat toimet tulee kohdistaa vain niihin maihin, jotka eivät noudata sovittuja sääntöjä. Sääntelyllä ei saa pyrkiä talouspoliittisen päätöksenteon siirtoon niiltä mailta, jotka täyttävät tämän sopimuksen ehdot.

EU-tuomioistuimen rooli

Valtioneuvoston kirjelmästä käy ilmi, että 8 artiklassa EU-tuomioistuimelle annettava toimivalta ratkaista sopimusluonnoksen 3 artiklan mukaisten kansallisten täytäntöönpanotoimien riittävyys katsottaisiin jäsenvaltioiden EU:n perussopimuksen 273 artiklan nojalla tehtäväksi EU-tuomioistuimen toimivaltaa koskevaksi välityssopimukseksi. Tämän artiklan nojalla tuomioistuimella on toimivalta ratkaista jokainen jäsenvaltioiden välinen riita, joka on yhteydessä perustamissopimuksen kohteeseen, jos asia saatetaan sen käsiteltäväksi välityssopimuksen nojalla.

Suuri valiokunta toteaa, että sopimuksen nojalla EU-tuomioistuimen tuomiovalta rajoittuisi sen arvioimiseen, onko jäsenvaltio noudattanut 3.2 artiklan velvoitetta täytäntöönpanna 3.1 artiklan määräykset tarvittavassa laajuudessa kansalliseen lainsäädäntöön. Tuomioistuin ei arvioisi kansallisen budjettiviranomaisen soveltamistoimien riittävyyttä. Artiklan jatkovalmisteluissa artiklaluonnosta on edelleen muutettu niin, että tuomioistuin voisi uuden jäsenvaltion nostaman kanteen perusteella määrätä taloudellisia seuraamuksia jäsenvaltiolle, joka ei ole laittanut ensimmäistä tuomiota täytäntöön.

Valtioneuvoston tapaan suuri valiokunta voi hyväksyä EU-tuomioistuimen toimivaltaa koskevan määräyksen ja hyväksyä myös taloudellisten sanktioiden langettamisen sellaisille sopimuspuolille, jotka eivät noudata velvoitetta saattaa julkisen talouden rahoitusasemaa koskevaa säännöstä osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Suuri valiokunta toteaa, että perustuslakivaliokunta on arvioinut 8 artiklan suhdetta perustuslakiin, ja tältä osin suuri valiokunta viittaa suoraan perustuslakivaliokunnan lausunnossaan (PeVL 24/2011 vp) esitettyihin päätelmiin.

Euromaiden päämiesten huippukokoukset

Suuri valiokunta yhtyy valtioneuvoston näemykseen siitä, että eurohuippukokouksia varten olisi tarpeen laatia työjärjestys ja ylipäätään sopia selkeämmistä säännöistä eurohuippukokousten valmistelusta ja seurannasta.

Suuri valiokunta kiinnittää huomiota valtioneuvoston ja eduskunnan yhteistoimintaa koskevien perustuslain määräyksien soveltamiseen eurohuippukokousten kansallisessa valmistelussa. Perustuslain 97 §:n 2 momentin mukaan "pääministerin tulee antaa eduskunnalle tai sen valiokunnalle tietoja Eurooppa-neuvoston kokouksessa käsiteltävistä asioista etukäteen sekä viipymättä kokouksen jälkeen". Valiokunta katsoo, että perustuslain 97 §:n 2 momentti koskee sanamuodon perusteella pääministerin toimintaa Eurooppa-neuvostossa. Valiokunnan arvion mukaan on luontevaa, että pääministeriä kuullaan eduskunnassa jatkossakin vastaavankaltaisessa menettelyssä myös eurohuippukokousten osalta. Valiokunta painottaa, että perustuslain 96 ja 97 §:ää on arvioitava kuten tähänkin asti normikokonaisuutena, jossa pääpaino tulee olla eduskunnan oikea-aikaisella informaatiolla siten, että eduskunnalla on tosiasialliset vaikutusmahdollisuudet osallistua kannanmuodostukseen eduskunnan toimivaltaan kuuluvissa asioissa ja saada selvitys asioiden valmistelusta Euroopan unionissa.

Suuri valiokunta toteaa, että viimeaikaisilla eurohuippukokousten päätöksillä on ollut merkittävä ohjausvaikutus Euroopan rahoitusvakautta ja velkakriisiä koskevaan päätöksentekoon. Euroopämiesten päätöksentekoa voidaankin pitää osin pikemmin sitovien normien antoon rinnastettavana päätöksentekona kuin Lisabonin sopimuksen tarkoittamina Eurooppa-neuvoston poliittisina suuntaviivoina. Tästä seuraa, että valtioneuvoston tulee jatkossakin tapauskohtaisesti arvioida, onko eduskuntaa informoitava huippukokouksen päätöksentekotilanteista pääministerin raportoinnin lisäksi myös perustuslain 96 tai 97 §:n mukaisella U- tai E-kirjeellä. Vastaavia periaatteita on luonnollisesti sovellettava myös eurohuippukokouksia valmisteleviin valmisteluelimiin.

Parlamentaarinen yhteistyö

Sopimus sisältää määräyksiä kansallisten parlamenttien valiokuntien välisistä kokouksista, joi-

hin myös Euroopan parlamentti osallistuisi ja joissa keskusteltaisiin talous- ja budjettipolitiikkojen hoitamisesta. Suuri valiokunta toteaa, että tällaiset kokoukset eivät tuo lisäarvoa sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseen eivätkä lisää sopimuksen nojalla tehtävien päätösten parlamentaarista ulottuvuutta. Valiokunta yhtyy valtioneuvoston arvioon siitä, että valmistelussa on pohdittava tämänkaltaisten järjestelyjen aitoa tarvetta. Painottaen kansallisissa parlamenteissa tapahtuvan valvonnan ensisijaisuutta valiokunta katsoo ulkoasiainvaliokunnan tavoin, että mahdollinen parlamentaarinen yhteistyö tulee tapahtua olemassa olevat (SEUTin 1. pöytäkirjan II-osasto) parlamenttien välistä yhteistyötä koskevat määräykset huomioon ottaen.

Suuri valiokunta toteaa, että EU-rakenteiden sisällä ja myös sen ulkopuolella tapahtuvan toiminnan parlamentaarinen kate turvataan parhaiten varmistamalla kansallisten parlamenttien tosiasialliset mahdollisuudet vaikuttaa tehtävien päätösten sisältöön omien hallitustensa kautta. Tavoitteena tulisikin olla viimeaikaista avoimempi, koordinoitumpi ja ennakoitavampi valmistelutapa Eurooppa-neuvoston ja euromaiden päämiestokokouksien, kuten myös muiden valmistelevien elinten, osalta.

Sopimuksen yhteys perustuslakiin

Suuri valiokunta toteaa, että perustuslakivaliokunta on arvioinut sopimusluonnoksen 3 artiklan yhteyttä perustuslain 3 §:n 1 momentin ja perustuslain 7 luvun säännösten mukaan eduskunnalle kuuluvan budjettivallan osalta. Perustuslakivaliokunnan johtopäätösten osalta valiokunta viittaa suoraan perustuslakivaliokunnan lausunnossaan (PeVL 24/2011 vp) esitettyihin päätelmiin.

Lausunto

Lausuntonaan suuri valiokunta ilmoittaa,

että valtioneuvosto ottaa edellä esitetyn huomioon.

SuVL 10/2011 vp — E 122/2011 vp

Helsingissä 20 päivänä tammikuuta 2012

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Miapetra Kumpula-Natri /sd	Astrid Thors /r
vpj.	Antti Kaikkonen /kesk	Lenita Toivakka /kok
vpj.	Annika Lapintie /vas	Tytti Tuppurainen /sd
jäs.	Sirkka-Liisa Anttila /kesk	Sinuhe Wallinheimo /kok
	Juho Eerola /ps	Jan Vapaavuori /kok
	Susanna Huovinen /sd	Pia Viitanen /sd
	Anne Louhelainen /ps	Sofia Vikman /kok
	Riitta Myller /sd	Peter Östman /kd
	Mauri Pekkarinen /kesk	vjäs. Sauli Ahvenjärvi /kd
	Tuomo Puumala /kesk	Jussi Halla-aho /ps
	Vesa-Matti Saarakkala /ps	Anne Holmlund /kok
	Kimmo Sasi /kok	Juha Rehula /kesk.
	Anni Sinnemäki /vihr	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Anna Sorto.

ERIÄVÄ MIELIPIDE***Perustelut***

Perussuomalaiset kannattavat talouskurin tiukentamista, mutta eivät ehdotettua sopimusta, jossa talouskurin varjolla annetaan tarpeettomasti pois Suomen talouspoliittista itsenäisyyttä. Suomi ei tarvitse kriisimaiden tavoin EU:ta tai komissiota vahvistamaan markkinoiden luottamusta siihen, että Suomi harjoittaa vastuullista talouspolitiikkaa. Suomen valtionvelan korkotaso on historiallisen alhaalla ja suurin uhka luottoluokituksen laskulle sekä korkotason nousulle ei ole julkisen sektorin liiallinen alijäämä, vaan Suomen jäsenyys euroalueessa.

Nyt ehdotettu uusi budjettikurin mittari, rakenteellinen alijäämä, on täysin teoreettinen konsepti, jota voidaan helposti manipuloida ylioptimistisilla talousennusteilla. Ehdotetussa sopimuksessa mainitaan myös, että "poikkeuksellisissa taloudellisissa olosuhteissa" alijäämäraja voidaan rikkoa. Poikkeukselliset taloudelliset olosuhteet ovat käytännössä täysin tulkinanvaraisia, mikä vesittää sääntöjen merkityksen käytännössä. Perussuomalaiset haluavat myös kiinnittää huomiota siihen, että Suomen kaltaiselle pienelle taloudelle ehdotetun kaltaiset alijäämäsäännökset eivät sovi yhtä hyvin kuin Saksan ja Ranskan tapaisille suurille taluksille. On myös kyseenalaista, ovatko ehdotetut sanktiot sääntöjä rikkoville valtiolle toimivia. Sakkojen jakaminen jo ylivelkaantuneelle valtiolle vain pahentaisi sen velkaongelmaa ja toisaalta sakko on niin pieni, että se tuskin estää vastuuttoman talouspolitiikan harjoittamista hyvinä aikoina.

Valtiosopimus talousunionin perustamiseksi on myös valtiosääntöoikeudellisesti ongelmallinen eikä se ole valmisteluvaiheessa ratkaisevalta tavalla muuttunut ongelmattomampaan suuntaan.

Sopimuksen artiklan 3.1 velvoite Suomen valtion budjettialijäämän enimmäismäärästä kaventaisi eduskunnan budjettivaltaa ja siten Suomen täysivaltaisuutta. Jos budjettialijäämän si-

jaan alijäämäraja koskee koko julkista sektoria, on tilanne lainsäädännön näkökulmasta entistään merkittävämpi ja samalla hankalampi.

Nyt kyseessä oleva valtiosopimus on ainutlaatuinen ja täysin poikkeuksellinen verrattuna budjettialijäämiä koskevaan aiempaan sääntelyyn. Siinäkin tapauksessa, että kansallisella tasolla enimmäisaliijäämästä säädettäisiin tavallisen lain tasolla eikä perustuslain tasolla, koskee sopimuksen 3.2 artikla Suomen perustuslakia kuitenkin siten, että sopimuksen hyväksymisestä tulee päättää eduskunnassa perustuslain 94 §:n 2 momentissa säädetyllä määräenemmistöllä ja voimaansaattamislakiehdotus tulee käsitellä perustuslain 95 §:n 2 momentin mukaisessa ns. supistetussa perustuslainsäätämisyjärjestyksessä.

On jopa mahdollista, ettei eduskunnan budjettivaltaa voida tässä sopimuksessa tarkoitettulla tavalla sitoa kansallisen lainsäädännön tasolla ilman Suomen perustuslain muuttamista. Jos kuitenkin päädytään siihen arvioon, että Suomessa olisi asianmukaista säätää alijäämästä tämän sopimuksen perusteella vain tavallisen lainsäädännön tasolla, olisi itse valtiosopimuksen hyväksymisestä silloin päätettävä ehdottomasti perustuslain 94 §:n 2 momentin mukaisella määräenemmistöllä.

Ongelmallinen on myös sopimuksen 8 artikla, sillä artiklan myötä EU:n tuomioistuimen toimivaltaa laajennettaisiin valtion täysivaltaisuuden ydinalueelle. Toimivallan laajentamisen jälkeen EU:n tuomioistuin voisi käytännössä velvoittaa Suomea muuttamaan kansallista lainsäädäntöään. Mielestämme tällainen toimivallan laajennus voidaan käsitellä vain vaikeutetussa järjestyksessä.

Huomionarvoista on myös se, että sopimuksen valmistelu ja tämänhetkinen tapa käsitellä sopimusta erittäin nopealla aikataululla ja varsin kyseenalaisella valmistelun tasolla, on omiaan heikentämään nykyisen poliittisen järjestelmän uskottavuutta ja legitimitettiä. Sopimus on

yritys syventää jäsenmaiden keskinäistä integraatiota merkittävällä tavalla ilman, että asiasta käydään kunnolla julkista keskustelua. Integraation syventämiseen kohti liittovaltiota viittaa senkin, että sopimusluonnoksissa on esillä ollut mahdollisuus myöhemmin EU:n perussopimusten muuttamiseen tämän valtiosopimuksen pohjalta, mikä ei ole tällä hetkellä poliittisesti mahdollista, sillä kaikki jäsenmaat eivät ole halukkaita perussopimusmuutoksiin.

Perussuomalaiset pitävät maamme talouspoliittisen vallan siirtoa Brysselin byrokraateille epäedullisena suomalaisille, eivätkä näin ollen voi sitä hyväksyä.

Suomen poisjäänti ei kaataisi koko sopimusta, sillä kyseessä on hallitustenvälinen sopimus eikä perussopimusmuutos. Halutessaan Suomi voisi yksin säätää kansallisella tasolla vastavantapaiset, mutta paremmin Suomelle sopivat

alijäämäsäännökset ilman budjettivallan luovutusta. On myös aiheellista kysyä, käykö tässä samalla tavalla kuin ERVV:stä päätettäessä, jolloin osa muiden puolueiden kansanedustajista ei äänestäessään ymmärtänyt, mistä oikeastaan oli sovittu.

Sopimus talousunionista ei sisällä mahdollisuutta sen irtisanomiseen, mikä on selkeä puute. Kyse on käytännössä peruuttamattomista ratkaisuista.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella esitämme

että lausuntonaan suuri valiokunta ilmoittaa, että valtioneuvosto ottaa edellä esitetyn huomioon eikä hyväksy sopimusta talousunionista.

Helsingissä 20 päivänä tammikuuta 2012

Juho Eerola /ps
Anne Louhelainen /ps

Vesa-Matti Saarakkala /ps
Jussi Halla-aho /ps